

УДК 312.6:616-082-057.36:001.8(477)

В.В. Якимець¹, І.В. Гуценко², В.В. Косарчук³, О.Ю. Чергава⁴

АНАЛІЗ ЗАГАЛЬНИХ РІВНІВ ТА ПОКАЗНИКІВ ГОСПІТАЛІЗОВАНОЇ ЗАХВОРЮВАНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЗА 2009–2013 РР.

¹Лікарня Управління внутрішніх справ МВС у Рівненській області, м. Рівне, Україна

²Обласний перинатальний центр, м. Рівне, Україна

³Національна академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ, Україна

⁴Українська військово-медична академія, м. Київ, Україна

Мета – проаналізувати рівні та показники госпіталізованої захворюваності серед військовослужбовців Збройних сил України.

Матеріали та методи. Для дослідження рівнів госпіталізації вихідним матеріалом слугували дані статистичної звітності за 2009–2013 рр. (форма 2/мед), внесені до автоматизованої інформаційної системи ведення медичних звітів закладів охорони здоров'я «Контигент», проаналізовані та узагальнені фахівцями лікувально-профілактичного відділу Військово-медичного департаменту Міністерства оборони України.

Результати. Аналіз рівня, структури та динаміки госпіталізації у військовослужбовців Збройних сил України за 2009–2013 рр. засвідчив зростання темпів госпіталізації серед досліджуваних контингентів.

Висновки. Вивчення загальної структури госпіталізації військовослужбовців Збройних сил України дає змогу встановити найбільш поширені хвороби серед особового складу військ. Це дуже важливо для прогнозування та планування кадрового і матеріального медичного забезпечення військ.

Ключові слова: рівні, показники госпіталізації, госпіталізація, строкова служба, офіцери, військовослужбовці за контрактом.

Вступ

Обсяги госпіталізації мають першочергове значення в процесі перспективного планування організації системи охорони здоров'я військовослужбовців Збройних сил України (ЗС України). Стаціонарна допомога потребує значних ресурсів, а тому її адекватна оцінка має сприяти підвищенню ефективності діяльності військово-медичної служби [1, 2].

Вивчення контингенту госпіталізованих дає змогу більш раціонально планувати та організувати госпітальну медичну допомогу військовослужбовцям, спостерігати за динамічними змінами в стані їхнього здоров'я, а також певною мірою дає уявлення про поширеність деяких захворювань.

Відомо, що склад госпіталізованих значно відрізняється від фактичного поширення захворювань серед військовослужбовців. Але дані про хворих, які потребують обов'язкової госпіталізації (при гострих хірургічних захворюваннях, деяких інфекційних захворюван-

нях), доволі повно висвітлюють рівень цих захворювань серед військовослужбовців.

На обсяги та склад госпіталізованих впливає багато факторів, які ускладнюють порівняння цих матеріалів: забезпеченість ліжками, спеціалізація ліжкового фонду, кваліфікація лікарів поліклінік і госпіталів, діагностичні можливості госпіталю, стан амбулаторно-поліклінічної допомоги та її можливості, військово-статевий склад військовослужбовців даної території, відбір на госпіталізацію тощо [3, 4, 5].

Матеріали та методи

При цьому вивчалися рівень, структура і динаміка госпіталізованої захворюваності серед військовослужбовців строкової служби, офіцерів і військовослужбовців за контрактом.

Для дослідження рівнів госпіталізації вихідним матеріалом слугували дані статистичної звітності щодо загальної госпіталізації в ЗС України за 2009–

2013 рр. (форма 2/мед), внесені до автоматизованої інформаційної системи ведення медичних звітів закладів охорони здоров'я «Контингент», проаналізовані та узагальнені фахівцями лікувально-профілактичного відділу Військово-медичного департаменту Міністерства оборони України. При цьому визначались рівень, структура і динаміка госпіталізації за основними класами хвороб військовослужбовців строкової служби, офіцерів і військовослужбовців за контрактом за кожен рік у 2009–2013 рр. та середні за п'ять років.

Результати дослідження та їх обговорення

Нами проаналізовано показники загальної госпіталізації військовослужбовців ЗС України за 2009–2013 рр. з урахуванням категорій (строкова служба, офіцери, за контрактом).

Рівень загальної госпіталізації у військовослужбовців строкової служби становив 1982,3‰, в офіцерів – 362,5‰, у військовослужбовців за контрактом – 324,4‰ (рис. 1).

Загальні рівні госпіталізованої захворюваності у військовослужбовців строкової служби за класами хвороб мали тенденцію до збільшення показників з 1905,5‰ у 2009 р. до 2252,3‰ у 2013 році.

У структурі загальної госпіталізації військовослужбовців строкової служби перше місце посіли хвороби органів дихання (X клас) – 60,1% із показником 1190,2‰. Показники підвищилися з 1213,7‰ у 2009 р. до 1449,6‰ у 2012 р. та знизилися у 2013 р. до 1346,8‰ (рис. 2).

Друге рангове місце зайняли хвороби шкіри та підшкірної клітковини (XII клас) – 13,01% (257,84‰). Показники зросли з 228,1‰ у 2009 р. до 316,3‰ у 2013 році.

На третьому ранговому місці були деякі інфекційні та паразитарні хвороби (I клас) – 7,3% (145,7‰).

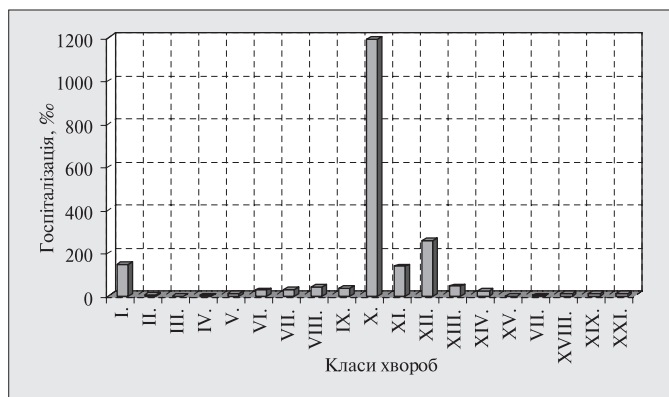

Рис. 2. Показники загальної госпіталізації військовослужбовців строкової служби Збройних сил України за класами хвороб у середньому за 2009–2013 рр.

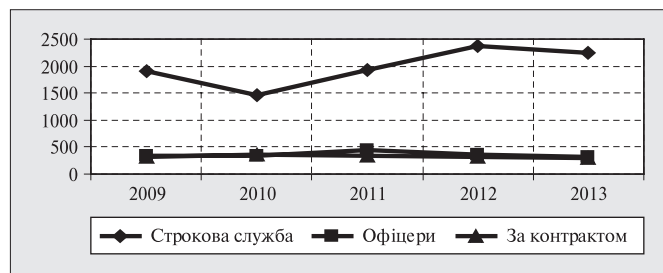

Рис. 1. Динаміка рівнів загальної госпіталізації серед військовослужбовців Збройних сил України за 2009–2013 рр.

Показники поступово зменшилися з 141,2‰ у 2009 р. до 85,4‰ у 2013 році.

Четверте місце належало хворобам органів травлення, з урахуванням хвороб порожнини рота (XI клас) – 6,9% (136,04‰). Показники зросли з 122,7‰ у 2009 р. до 197,8‰ у 2013 році.

На п'ятому ранговому місці розмістилися хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини (XIII клас) – 2,2% (44,4‰). Показники збільшилися з 27,4‰ у 2009 р. до 64,4‰ у 2013 році.

Загальні рівні госпіталізованої захворюваності в офіцерів були нижчими, ніж у рядового складу, відмічалася тенденція до зменшення показників з 346,3‰ у 2009 р. до 327,2‰ у 2013 році.

У структурі загальної госпіталізації офіцерів перше місце посіли хвороби органів дихання (X клас) – 21,2% (77,02‰). Показники підвищилися з 67,4‰ у 2009 р. до 87,3‰ у 2012 р. та знизилися у 2013 р. до 77,9‰ (рис. 3).

Друге рангове місце зайняли хвороби системи кровообігу (IX клас) – 15,6% (56,54‰). Показники поступово зменшилися з 59,5‰ у 2009 р. до 47,3‰ у 2013 році.

На третьому місці були хвороби органів травлення, з урахуванням хвороб порожнини рота, (XI клас) – 15,2% з показником 54,9‰. Показники знизилися з 57,6‰ у 2009 р. до 44,6‰ у 2013 році.

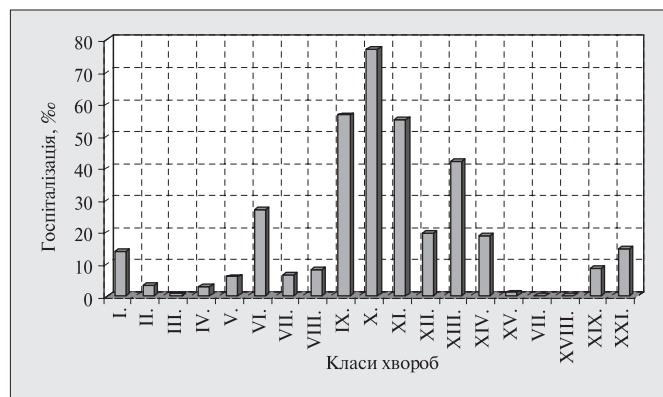

Рис. 3. Показники загальної госпіталізації офіцерів Збройних сил України за класами хвороб у середньому за 2009–2013 рр.

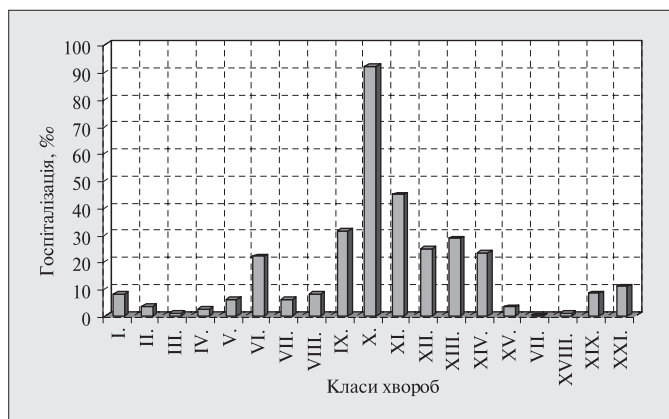

Рис. 4. Показники загальної госпіталізації військовослужбовців за контрактом за класами хвороб у середньому за 2009–2013 рр.

Четверте рангове місце належало хворобами кістково-м'язової системи та сполучної тканини (XIII клас) – 11,6% (42,2%). Показники збільшилися з 39,5% у 2009 р. до 40,0% у 2013 році.

На п'ятому ранговому місці розмістилися хвороби нервової системи (VI клас) – 7,4% (26,8%). Показники незначно зросли з 22,0% у 2009 р. до 24,2% у 2013 році.

Загальні рівні госпіталізації у військовослужбовців за контрактом мали тенденцію до зменшення показників з 310,3% у 2009 р. до 294,5% у 2013 році.

У структурі захворюваності військовослужбовців за контрактом перше місце, як і у офіцерів та військовослужбовців строкової служби, посіли хвороби органів дихання (X клас) – 28,3% (91,9%). Показники збільшилися з 82,7% у 2009 р. до 90,6% у 2013 р. (рис. 4).

Література

1. Волик О. М. Обсяги госпіталізації до медичних закладів та підрозділів Збройних сил України / О. М. Волик // Вісник соц. гігієни та орг. охорони здоров'я України. – К., 2002. – № 4. – С. 20–22.
2. Волик О. М. Динаміка показників здоров'я військовослужбовців Збройних сил України кадрового складу за даними щорічної статистичної звітності / О. М. Волик // Вісник соц. гігієни та орг. охорони здоров'я України. – К., 2002. – № 3. – С. 15–17.
3. Госпитализированная заболеваемость военнослужащих ВС Украины / Н. Н. Вовкодав, Н. И. Хижняк, А. С. Кухленко, В. В. Дяченко // Проблемы военного здравоохранения и пути его реформирования. – К., 1996. – С. 96–98.
4. Огороднійчук І. В. Захворюваність, госпіталізація та працевтрати військовослужбовців Збройних Сил України 2001–2004 рр. / І. В. Огороднійчук, В. В. Нарожнов, М. І. Хижняк // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. праць УВМА. – К., 2006. – Вип. 15. – С. 505–511.
5. Огороднійчук І. В. Обсяги госпіталізації серед військовослужбовців Збройних сил України за 2001–2005 роки / І. В. Огороднійчук, В. В. Нарожнов, М. М. Хижняк // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. праць ГВКГ МО України. – К., 2007. – Вип. № 12. – С. 34–38.

Друге рангове місце зайняли хвороби органів травлення, з урахуванням хвороб порожнини рота, (XI клас) – 13,8% (44,7%). Показники знизилися з 42,5% у 2009 р. до 36,9% у 2013 році.

На третьому ранговому місці були хвороби системи кровообігу (IX клас) – 9,7% (31,4%). Показники зменшилися з 31,1% у 2009 р. до 26,4% у 2013 році.

Четверте місце – хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини (XIII клас) – 8,8% (28,5%). Показники XIII класу підвищилися з 25,8% у 2009 р. до 28,1% у 2013 році.

На п'ятому ранговому місці розмістилися хвороби шкіри та підшкірної клітковини (XII клас) – 7,6% (24,7%). Показники незначно зросли з 23,0% у 2009 р. до 24,9% у 2013 році.

Висновки

Вивчення загальної структури госпіталізації військовослужбовців ЗС України дає загальну уяву про найбільш поширені хвороби серед особового складу військ. Це дуже важливо при прогнозуванні та плануванні кадрового і матеріального медичного забезпечення військ.

Перспективи подальших досліджень

Привертають увагу високі рівні загальної захворюваності на хвороби органів дихання і хвороби органів травлення у всіх підрозділах ЗС України, що потребує подальшого детального вивчення причин і факторів ризику виникнення цих захворювань.

Дата надходження рукопису до редакції: 28.04.2014 р.

Анализ общих уровней и показателей госпитализированной заболеваемости военнослужащих Вооруженных сил Украины за 2009–2013 гг.

*В.В. Якимець¹, І.В. Гуценко²,
В.В. Косарчук³, Е.Ю. Чергава⁴*

¹Больница Управления внутренних дел МВД в Ровенской области, г. Ровно, Украина

²Обласной перинатальный центр, г. Ровно, Украина

³Национальная академия последипломного образования имени П.Л. Шупика, г. Киев, Украина

⁴Украинская военно-медицинская академия, г. Киев, Украина

Цель – проанализировать уровни и показатели госпитализированной заболеваемости среди военнослужащих Вооруженных сил Украины.

Материалы и методы. Для исследования уровней госпитализации исходным материалом служили данные статистической отчетности за 2009–2013 гг. (форма 2/мед), внесенные в автоматизированную информационную систему ведения медицинских отчетов учреждений здравоохранения «Контингент», проанализированные и обобщенные специалистами лечебно-профилактического отдела Военно-медицинского департамента Министерства обороны Украины.

Результаты. Анализ уровня, структуры и динамики госпитализации военнослужащих Вооруженных сил Украины за 2009–2013 гг. засвидетельствовал повышение темпов госпитализации среди исследуемых контингентов.

Выводы. Изучение общей структуры госпитализации военнослужащих Вооруженных сил Украины дает общее представление о наиболее распространенные болезни среди личного состава войск. Это очень важно для прогнозирования и планирования кадрового и материального медицинского обеспечения войск.

Ключевые слова: уровни, показатели госпитализации, госпитализация, срочная служба, офицеры, военнослужащие по контракту.

Analysis of general levels and indexes of the hospitalized morbidity of servicemen of the armed forces of Ukraine is for 2009–2013

*V.V. Yakymets¹, I.V. Gutsenko²,
V.V. Kosarchuk³, O.Yu. Chergava⁴*

¹Hospital Management of Internal affairs Ministries of Internal Affairs, Rivne, Ukraine

²Region Perinatal Center, Rivne, Ukraine

³National Medical Academy of Education the Name of P. Shupika, Kyiv, Ukraine

⁴Ukrain Military Medical Academy of Department of Defense of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Purpose – analysis of the levels and indicators hospitalized morbidity among servicemen of the armed forces of Ukraine.

Materials and methods. For research levels hospitalization source material served statistics for the period 2009–2013 (form 2/honey), made in the automated information system of maintenance of medical records of health institutions «Contingent», analyzed and summarized by the specialists of medical Department Military-medical Department of the Ministry of defence of Ukraine.

Results. The analysis of the level, structure and dynamics of hospitalization members of the Armed Forces of Ukraine for 2009–2013, the results of which indicate an increase in the rate of hospitalization among the study groups.

Conclusions. The study of the overall structure of hospitalization members of the Armed Forces of Ukraine gives an overview of the most common diseases among the troops. It is very important for forecasting and planning of human and material medical support.

Key words: level, rates of hospitalization, hospitalization, emergency service, officers, servicemen on contract.

Відомості про авторів

Якимець Володимир Володимирович – к.мед.н., нач. відділення лікарні Управління внутрішніх справ МВС Рівненської області; вул. Миколи Хвильового, 2а, м. Рівне, 30300, Україна; служб. тел. +38 (0362) 67-90-15; e-mail: carpus54@ukr.net.

Гуценко Інна Володимирівна – к.мед.н., лікар акушер-гінеколог Обласного перинатального центру; вул. Міцкевича, 30, м. Рівне, 33028, Україна; служб. тел. +38 (0362) 22-34-76.

Косарчук Віктор Васильович – к.мед.н., доц. кафедри Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика; Дорогожицька, 9, м. Київ, 04112, Україна; служб. тел. +38 (044) 205-49-46; e-mail: kos_vvk@i.ua.

Чергава Олена Юріївна – викладач кафедри військової стоматології та щелепно-лицьової хірургії Української військово-медичної академії; вул. Мельникова, 24, м. Київ, 04655, Україна; служб. тел. +38 (044) 489-16-34.